

**MAKTABGACHA TA'LIM TIZIMIDA PEDAGOG KADRLARI
FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISH VA SAMARALI BOSHQARISH**

*Andijon viloyati Izboskan tumani 35-son DMTT direktori
Quldasheva Moxigul Shaxobidinovna*

Annotatsiya: ushbu maqolada mamlakatimizda maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish va rivojlantirish borasida amalga oshirilayotgan islohotlar, yosh avlodning aqliy-intellektual, estetik, jismoniy, ma'naviy salohiyatini oshirishga qaratilgan chora-tadbirlarni takomillashtirish pedagog kadrlarning ish faoliyatlarini samarali tashkil qilish masalalari xususida fikr bayon etilgan.

Аннотация: в данной статье мы излагаем мнение о реформах, реализуемых в нашей стране по дальнейшему совершенствованию и развитию системы дошкольного образования, совершенствованию мер, направленных на повышение умственно-интеллектуального, эстетического, физического и духовного потенциала подрастающего поколения. и вопросы эффективной организационной работы педагогов.

Abstract: in this article we express our opinion on the reforms implemented in our country for the further improvement and development of the preschool education system, the improvement of measures aimed at increasing the mental-intellectual, aesthetic, physical and spiritual potential of the younger generation. and issues of effective organization of the work of teachers.

Kalit sozlar: pedagog, kasbiy faoliyat, rahbar, jamoatchilik, tarbiyalanuvchilar, maktabgacha ta'lim.

Ключевые слова: педагог, профессиональная деятельность, лидер, сообщество, воспитанники, дошкольное образование.

Key words: pedagogue, professional activity, leader, community, pupils, preschool education.

Maktabgacha ta'lim tizimida pedagog kadrlari faoliyatini rivojlantirish va samarali boshqarish muhim pedagogik jarayon bo'lib, ta'limning sifatini oshirish, bolalarning rivojlanishini ta'minlash va o'qituvchilarning professionallik darajasini oshirishga xizmat qiladi. Ushbu jarayonni samarali tashkil etish uchun quyidagi asosiy yo'nalishlarni ko'rib chiqish mumkin:

Pedagog kadrlarini malakasini oshirish

➤ **Treninglar va seminarlar:** Pedagoglar uchun muntazam ravishda malaka oshirish kurslari va seminarlar tashkil etish, yangi pedagogik texnologiyalar va metodikalarga oid ma'lumotlarni ularga yetkazish.

- **Mentorlik tizimi:** Tajribali pedagoglar tomonidan yangi yoki kam tajribaga ega o'qituvchilarga yordam berish, ularni kasbiy rivojlanish yo'lida qo'llab-quvvatlash.
- **Pedagogik innovatsiyalar:** Maktabgacha ta'lim tizimiga yangi pedagogik usullarni va texnologiyalarni joriy qilish, o'qituvchilarni yangi metodikalar bilan tanishtirish.

Bolalarga maktabgacha yoshidan boshlab zamonaviy ta'lim berish, ularni psixik,

aqliy va ijtimoiy jihatdan faol rivojlantirish – hozirgi kunda maktabgacha ta'lim tashkilotlarida hal qilinishi kerak bo'lgan dolzarb masalalardan hisoblanadi. Dunyo va respublikamiz miqyosida yoshlarning qobiliyatlari, iste'dodlari, ichki imkoniyatlarini, o'ziga xos individual-psixologik xususiyatlarini tadqiq etish tendentsiyalari kuzatilmoqda. Yosh

avlodning shaxs va sub'ekt sifatida shakllanishi, aqliy rivojlanishi, tarbiyalanganlik darajasini yuksaltirish maktabgacha ta'lim tashkilotlaridan boshlanadi. Ushbu jarayonning samarali tashkil etilishi va boshqarilishi ta'lim tizimining uzluksizligini ta'minlash sharti bo'lib xizmat qiladi, chunki yosh va murg'ak qalblar bilan olib boriladigan pedagogik jarayon ularning kelajakda kim bo'lib yetishishlari, qanday fuqarolik pozitsiyani egallashlari bilan bog'liq holda qaraladi. Ushbu vazifalarni amalga oshirishda maktabgacha ta'lim tashkilotlarida yosh avlodning aqliy-intellektual, estetik, jismoniy, ma'naviy salohiyatini oshirishga qaratilgan chora-tadbirlarni takomillashtirish alohida dolzarblik kasb etmoqda. Bu borada pedagog rahbar-jamiatning yosh avlod ta'lim-tarbiyasiga qo'ygan ijtimoiy buyurtmasining asosiy ijrochisiga aylanishi muqarrar. Bugungi kunda jahonda texnologiyalar va axborotlashtirish jarayonlarining rivojlanishi davrida maktabgacha ta'limni isloh qilish, komil insonni tarbiyalash, ularga zamonaviy ta'lim berish masalalari birinchi navbatda hal qilinishi kerak bo'lgan muammo hisoblanadi. Mazkur vazifani amalga oshirishda maktabgacha ta'lim tashkilotlari rahbar xodimlarining har biridan yuksak kasbiy salohiyat va insoniy sifatlarga ega bo'lish talab etiladi. «Avvalambor, uning vatanparvar va yurtparvarlik fazilatlariga ega bo'lishi, ona yurtini chin qalbidan sevishi va ardoqlashi, el-yurti uchun o'zini ayamashligi, kerak bulsa, bu yo'lda jonini ham fido qilishiga tayyor bo'lishini, o'z kasbkorining ustasi, shu ishning chinakam bilimdoni, bu borada boshqalarga o'rnak bo'lishini kutadi. Jamoatchilik, halq rahbar shaxsning mustaqil dunyoqarashi, keng fikrlashi, uzoqni ko'ra bilish qobiliyati bilan boshqalardan ajralib turishini, iymone'tiqodi mustahkam, irodasi baquvvat, or-nomusli, harom-xarish ishlardan hazar qiladigan, izlanuvchan, tashabbuskor,

tadbirkorlik fazilatiga ega bo'lishini, tashkilotchi, talabchan va qat'iyatli bo'lishini istaydi»

Hozirgi davrning bu talabi – matabgacha ta'lim tarbiyalanuvchilarini axloqan va ma'nan yetuk, komil insonlar qilib tarbiyalash vazifalarini bajarishni talab etadi. MTT rahbarlari va pedagog kadrlari oldida turgan eng dolzarb vazifalardan biri – erkin fuqaro ma'naviyatini, ozod shaxsni shakllantirish masalasidir. Boshqacha aytganda, o'z

xaq-huquqlarini taniydigan, o'z kuchi va imkoniyatlarini anglagan, atrofda sodir bo'layotgan voqea va hodisalarga mustaqil munosabat bilan yondashgan, ayni zamonda shaxsiy manfaatlarini mamlakat va xalq manfaatlarini bilan uyg'un xolda quradigan erkin, har jihatdan barkamol insonlarni tarbiyalash lozim. Shu jihatdan olganda, barkamol insonni tarbiyalash avvalo, pedagoglardan ulkan mahorat va mas'uliyatni talab qiladi. Ustozlik mahorati va tarbiyachilik san'atining tayyor andozasi yoki qolipi mavjud emas. Ushbu san'atni egallash uchun insondan katta kuch, ijodkorlik va ko'p yillik tajriba talab etiladi.

Pedagogik mahoratga ega bo'lgan pedagog tarbiyadagi qiyinchiliklarni yengishga qodir bo'lgan nufuzli rahbar, o'sib kelayotgan yosh avlodning ma'naviy dunyosini tushuna oladigan, ularning tuyg'ularini his qila oladigan, ichki dunyosi nozik bo'lgan bola shaxsiga mohirlik bilan avaylab yondashadigan, donolik va ijodiy dadillik, ilmiy tahlil, xayol va fantaziya, chuqur ilmiy tafakkurga ega bo'lgan shaxslardir. Mustaqil O'zbekistonda pedagoglik kasbiga hurmat e'tibor va uni sharaflash beqiyosdir, shu bilan birga ustozlar oldiga qo'yiladigan mas'uliyat ham katta. Hozirgi kunda o'zining fidokorona mehnati bilan yosh avlodni o'qitish va tarbiyalash sifatini oshirishga katta hissa qo'shayotgan ijodkor pedagoglar, olimlar, tadqiqotchilar soni yil sayin ortib bormoqda. Bularning barchasi mustaqil O'zbekiston diyorida pedagog shaxsiga bo'lgan e'zoz, e'tibordan dalolatdir.

Pedagog kadrlarining kasbiy malakasini doimiy ravishda baholash

➤ **Ko'rsatkichlarga asoslangan baholash:** Pedagoglarning ish faoliyatini ma'lum mezonlar va ko'rsatkichlar asosida muntazam ravishda baholash, ularning kuchli va zaif tomonlarini aniqlash.

➤ **Samarali feedback tizimi:** Pedagoglarning faoliyatini tahlil qilish va ularni o'z faoliyatida takomillashtirish uchun muntazam ravishda fikr-mulohazalar berish.

➤ **O'qituvchilarning rivojlanish rejasini tuzish:** Har bir pedagog uchun individual rivojlanish rejalarini ishlab chiqish, maqsadlar qo'yish va ularga erishish yo'llarini belgilash.

Xulosa: Maktabgacha ta'lim tizimida pedagog kadrlari faoliyatini rivojlantirish va samarali boshqarish ta'lim sifatini oshirish, bolalarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlash va pedagoglarning professionallik darajasini yuksaltirishda muhim ahamiyatga ega. Bu jarayon samarali boshqaruv, malaka oshirish, yangi pedagogik texnologiyalarni joriy qilish, motivatsiya tizimini yaratish va o'qituvchilarning o'zaro hamkorligini kuchaytirish orqali amalga oshiriladi. Pedagoglarning kasbiy o'sishiga, yangi bilim va ko'nikmalarni egallashiga qaratilgan tizimli yondashuvlar orqali maktabgacha ta'lim tizimi yanada sifatli va samarali bo'ladi. Bu, o'z navbatida, bolalar uchun yaxshilangan ta'lim va tarbiya sharoitlarini yaratishga yordam beradi. Samarali boshqarish va rivojlanish jarayonlari pedagoglar va ta'lim muassasalarining o'zaro hamkorligini kuchaytiradi, ta'lim jarayonida ishtirok etuvchi barcha tomonlar, jumladan ota-onalar, bolalar va ta'lim tashkilotlari, o'zaro muvofiqlikda ishlashiga imkon yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Mansurova S.R. "Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim jarayonini yanada takomillashtirish pedagogik muammo sifatida" Oriental Renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences VOLUME 2 | ISSUE 1 ISSN 2181-1784 Scientific Journal Impact Factor SJIF 2021: 5.423
2. Abdurahimova D.A. Xalq og'zaki ijodi namunalari vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalash tizimini takomillashtirish: Pedagogika fanlari doktori (DSc) ... avtoreferati. – Toshkent, 2020. – 74 b. (B.31)
3. A'zamova M.N. Maktabga tayyorlov guruhlar tarbiyalanuvchilarida do'stona munosabatlarga asoslangan hamkorlik ko'nikmalarini shakllantirish tizimini takomillashtirish: Pedagogika falsafa doktori (phd) avtoreferati. –Toshkent, 2020. – 45 b. (B.18)